

Ба Шурои диссертатсионии 6D.КОА-014
назди Донишгоҳи давлатии молия ва
иқтисоди Тоҷикистон (ш. Душанбе,
кӯчаи Нахимова 64/14)

ТАҚРИЗИ

муқарризи расмӣ, номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент Бобоев Нозимҷон Мансурович ба диссертатсияи Абдулхайров Фахриддин Маҳмадшоевич дар мавзӯи “Ҷанбаҳои назариявӣ амалии баландбардории сифати идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тиҷоратӣ (дар асоси маводҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон)” барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050900 – Молия (6D050901 - Молия, муомилоти пулӣ ва қарз).

Мутобиқати диссертатсия ба ихтисосҳо ва самтҳои илм, ки аз рӯйи онҳо диссертатсия ба ҳимоя пешниҳод шудааст.

Диссертатсияи Абдулхайров Фахриддин Маҳмадшоевич дар мавзӯи “Ҷанбаҳои назариявӣ амалии баландбардории сифати идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тиҷоратӣ (дар асоси маводҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон)” барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050900 – Молия (6D050901 - Молия, муомилоти пулӣ ва қарз) ба талаботи бандҳои зерини Шиносномаи ихтисосҳои КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси 6D050901 -1.2., 1.5., 3.5., 10.5., 10.12., 10.18. мутобиқат мекунад. Қайд кардан зарур аст, ки масъалаҳои дар рисола баррасигардида пурра бандҳои дар боло овардашударо дар бар мегирад.

Дар ин замина бояд қайд кард, ки масъалаҳое, ки дар диссертатсия таҳлил ва баррасӣ мегардад, дар доираи бандҳои дар боло овардашудаи КОА мебошанд.

Мубрам будани мавзӯи диссертатсия.

Мушоҳидаҳо ва таҳлилҳои илмӣ нишон медиҳанд, ки дар таи даҳ соли охир муносибатҳои иқтисодию-сиёсӣ, молиявӣ-иҷтимоӣ дар сатҳи ҷаҳонӣ бо суръати баланд дар масири тағйирёбӣ қарор доранд, ки субъектҳои ин гуна муносибатҳоро мебояд, ки ҳамеша дар паи такмил ва назорати фаъолияти худ

бошанд. Дар ин шароит тамоми бахшҳои иқтисодиёти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистонро зарур мебошад, ки усулҳои гуногуни ва муосири идоракуниро истифода намуда, самтҳои асосии фаъолияти худро пеш ва таҷдид намоянд. Бояд гуфт, ки яке аз самтҳои муҳими иқтисодиёти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ин низом ё бахши бонкӣ мебошад, ки тавассути онҳо заминаҳои маблағгузори иқтисодиёт ташаккул меёбанд.

Ҷиҳати босифат идора намудани захираҳои молиявӣ ва дигар самтҳои фаъолият бонкҳои тиҷоратиро зарур мебошад, ки усули идоракунии корпоративиро ба роҳ монанд. Усули мазкур имконият медиҳад, ки бонкҳои тиҷоратӣ дар шароити муосири иқтисодӣ устувории молиявии худро таъмин намуда, хизматрасониҳои рақобатпазирро пешниҳоди бозори бонкӣ намуда, тартиби фаъолияти худро пурра таҷдид намоянд. Усули мазкур дар бонкҳои тиҷоратӣ бояд васеъ ба роҳ монда шавад. Зеро дар яке аз баромадҳои худ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон низ қайд кардаанд: «Бонки миллӣ бояд санадҳои меъёрии ҳукукии дахлдорро бо дарназардошти таҷрибаи муосири ҷаҳонӣ ба талабот мутобиқ сохта, раванди идоракунии корпоративиро дар ташкилотҳои қарзии молиявӣ ва тадриҷан афзоиш додани сармояи оинномавии онҳоро таъмин намояд». Дар заминаи супориши Пешвои миллат, диссертатсияи мазкур ва масъалаҳои таҳлили он мубрам доништа мешавад. Аҳаммияти хоси баландбардории сифати идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тиҷоратӣ бо истифода аз таҳлил ва таҷдидӣ амалан илмӣ ба роҳ монда мешавад, ки дар диссертатсияи мазкур, қисамтҳои он пешниҳод гардидаанд.

Ҳамзамон, ҷанбаи дигари таҳқиқоти диссертатсионии мазкур дар он ифода меёбад, ки ҷанбаҳои назариявии баландбардории сифати идоракунии корпоративӣ нишон дода шудааст, ки он дар интиҳо ба нишондиҳандаҳои молиявии бонкҳои тиҷоратӣ таъсири мусбӣи худро дорад, ки мубраммӣ ва саривақтӣ будани таҳқиқоти мазкурро муайян менамоянд.

Дарачаи нафгонии натиҷаҳои дар диссертатсия бадастомада ва нуқтаҳои илмие, ки барои ҳимоя пешниҳод мешаванд.

Таҳқиқотҳои гузаронидашудаи дар диссертатсия нишон медиҳанд, ки муваффақиятҳои асосии таҳлил аз рӯйи ихтисоси 6D050900 – Молия, ҳамчун натиҷати мухтасари наwgониҳои илмӣ ва нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшавандаи муаллифӣ мебошанд. Бояд гуфт, ки наwgонии илмии таҳқиқотҳои диссертатсионии докторант (PhD) аз асосноккунии ҷанбаҳои илмӣ назариявӣ, коркарди муқаррароти методӣ ва тавсияҳои амалӣ барои баландбардории сифати идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тиҷоратии Ҷумҳурии Тоҷикистон натиҷагирӣ гардидаанд, ки татбиқи амалии онҳо дар фаъолияти бонкҳои тиҷоратӣ бартариятҳои зеринро ба монанди таҷдиди низоми идоракунии корпоративӣ, идоракунии захираҳои молиявӣ кадрӣ, ҳимояи манфиатҳои шахмдорон ва тақмили фаъолияти Шурои нозирон, доништа мешаванд. Навgониҳои бадастомада натиҷаи фаъолияти илмӣ таҳқиқотии муаллиф буда, дар ин раванд пешниҳодҳо илман асоснок гардидаанд, ки яке аз масъалаҳои муҳим дар самти баландбардории сифати идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тиҷоратӣ мебошанд, ки ин наwgониҳо аз қисматҳои зерин иборат мебошанд:

– дар натиҷаи омӯзиши ҷанбаҳои назариявӣ, муаллиф мафҳуми идоракунии корпоративиро аз нигоҳи худ шарҳ ва тавзеҳ додааст, ки он аз дигар мафҳумҳои то ин вақт пешниҳодгардида, фарқ намуда, дар он афзалиятҳо ва нуқсонҳо муайян гардидаанд. Муаллиф бо тафсири пешниҳоднамудаи идоракунии корпоративӣ маҷмуи чорабиниҳоро дар назар дорад, ки дар ин доира манфиатҳои шахмдорон, шурои нозирон, менечерон ва дигар шахсони манфиатдор дар идоракунии бонк ба инобат гирифта мешавад ва ин яке аз мақсадҳои бонк доир ба баланд бардоштани сатҳи идоракунии стратегӣ мебошад;

– муаллиф дар наwgонии дигари таҳқиқот моҳият ва зарурати тақмили принципҳои идоракунии корпоративиро муайян намуда, исбот намудааст, ки он дорои хусусиятҳои хос мебошад ва ин намуди идоракунӣ дар бонкҳои тиҷоратии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси заминаи ҳуқуқӣ дуруст ба роҳ монда шудааст ва он бояд боз ҳам тақмил дода шавад. Дар асоси принципҳои

пешниҳоднамудаи муаллиф дар самти идоракунии корпоративӣ дар фаъолияти худ ҚСҚ “Бонки Эсхата” ба натиҷаҳои назаррас ноил гардидааст;

– дар навбони дигар муаллиф сатҳу сифати идоракуниро дар бонкҳои мамлакат муайян намуда, исбот намудааст, ки сатҳ ва сифати идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тиҷоратӣ аз омилҳои объективӣ ва субъективӣ вобастагии калон доранд. Дар баробари ин, муаллиф таъсири омилҳои институтсионалии берунаро дохило ба нишондиҳандаҳои асосии молиявии бонк аз қабili даромадноки, назорати самаранок, мавқеи устувор дар бозорҳои молиявӣ муайян намудааст. Инчунин, исбот намудааст, ки баланд бардоштани сифати идоракунии корпоративӣ ба устувор гардидани ҳолати молиявии бонкҳои тиҷоратии ватанӣ мусоидат мекунад;

– муаллиф дар натиҷаи омӯختани таҷрибаи хориҷӣ дар самти баландбардории сифати идоракунии корпоративӣ як қатор пешниҳодҳои муфид намудааст, ки истифодаи ин намуди идоракунӣ дар бонкҳои тиҷоратии Ҷумҳурии Тоҷикистон саривақтӣ мебошад. Ҳамчунин, дар диссертатсия амсилаҳои идоракунии корпоративии навъи англо-американӣ, японӣ, олмонӣ таҳқиқ гардида, роҳҳои муваффақона истифода бурдани ин амсилаҳо дар низомии бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод гардидаанд.

**Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия
бо нишон додани тавсияҳо онд ба истифодаи онҳо.**

Аҳамияти илмӣ ва амалии рисолаи диссертатсионии докторант (PhD) Абдулхайров Фахриддин Маҳмадшоевич бар он асос меёбад, ки муқаррароти методии таҳияшуда имкони ба сатҳ ва сифати идоракунии корпоративӣ дар амалияи бонкҳои тиҷоратӣ баҳо доданро медиҳад. Дар амалияи бонкҳои тиҷоратии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба инобат гирифтани пешниҳоду тавсияҳои мушаххаси таҳқиқот ба такмил ва баланд бардоштани сифати идоракунии корпоративии онҳо мусоидат мекунад. Муқаррарот ва тавсияҳои методӣ метавонанд аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ ҳангоми таҳияи ҳуҷҷатҳои меъёрию ҳуқуқӣ марбут ба идоракунии корпоративӣ истифода бурда шаванд. Дар ин замина як қатор имкониятҳои нави илмӣ ва амалӣ

коркарду пешниҳод гардидаанд, ки дар ин самт муаллиф ба як қатор натиҷаҳои илмӣ мушарраф гардидааст. Тибқи асосҳои амалии таҳқиқот, чиҳати баландбардории сифати идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тиҷоратӣ аз тарафи муаллиф таҳлил ва баррасӣ гардидаанд. Қайд кардан зарур мебошад, ки дар рафти таҳлил муаллиф аз сарчашмаҳои бо эътимод ба монанди адабиётҳои илмӣ, мақолаҳо, диссертатсия ва авторефератҳо, маълумотҳои Бонки миллии Тоҷикистон, блотенҳои оморӣ бонкӣ, сомонаҳои расмӣ бонкҳои тиҷоратӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар маълумотҳои муассисаҳои молиявӣ қарзӣ васеъ истифода шудаанд, ки дараҷаи илмӣ ва амалии рисолаи мазкурро боло мебаранд. Доир ба масъалаҳои таҳлилшаванда муаллиф дар бобҳои алоҳидаи рисолаи таҳлили назаррас анҷом додааст. Ҷанбаҳои назариявӣ идоракунии корпоративӣ ва хусусиятҳои он дар низоми бонкӣ аз тарафи муаллиф дар боби якум таҳлил гардида (сах. 14-46), хулосаҳои илмӣ пешниҳод шудааст. Ҳамчунин, дар боби дуюм ва сеюм рисола, арзёбии сифати идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тиҷоратӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ва самтҳои асосӣ тақмили он мавриди таҳлил ва баррасӣ қарор дода шудааст, ки ба як қатор дастовардҳои илмӣ ноил гардидаст (сах. 59-147). Аз таҳлили бандҳои илмӣ бармеояд, ки аҳамияти амалии таҳқиқоти диссертатсионӣ аз таҳия ва коркарди пешниҳодҳои мушаххас оид ба самтҳои тақмили идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тиҷоратӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити рушди технологияҳои рақамӣ муҳим арзёбӣ мегарданд.

Саҳми шахсии докталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот.

Докторант (PhD) Абдулхайров Фаҳриддин Маҳмадшоевич, дар таҳия ва дуруст ба роҳ мондани раванди таҳқиқот қорҳои зеринро анҷом додааст, ки ҳамчун меъёрҳои илман асоснок мебошанд, ки аз қабилӣ: интиҳоби мавзӯ, асоснокунӣ ва мубрамиати он, ҳадаф ва вазифаҳои таҳқиқот иборат мебошанд. Муаллиф дар таҳияи муқаррароти назариявӣ оид ба идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тиҷоратӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ва таъсири он ба ҳаҷми талаботи маҷмӯӣ ва суръати рушди иқтисодӣ дар шароити рақобати комил ва иқтисоди муосири Ҷумҳурии Тоҷикистон саҳм гузоштааст. Ҳамчунин, дар

рисолаи муаллиф дар самти такмили раванди баландбардории сифати идоракунии корпоративиро дар мисоли бонкҳои тижоратии кишвар, таҳлил гузаронида ба натиҷаҳои назарси илмӣ ноил гардидааст, ки саҳми амалии муаллиф ба ҳисоб меравад.

Тасвиб ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия.

Натиҷаҳо ва пешниҳодҳои асосии диссертатсия дар конференсҳо ва семинарҳои ҷумҳуриявӣ ва донишгоҳӣ дар доираи солҳои 2017-2024 муҳокима шудаанд. Ҳамзамон, тавсияҳои методӣ ва амалии ба диссертатсия асосёфта дар чараёни таълим ҳангоми гузаронидани машғулиятҳо дар Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон аз фанҳои «Молия», «Фаъолияти бонкӣ», «Менеджменти молиявӣ», «Аудит ва ревизия» ва «Муаммоҳои муосири молиявӣ», «Назорати молиявии корпоративӣ» истифода шуда истодаанд. Бояд қайд кард, ки новобаста ба ин натиҷаҳо, натиҷаҳои амалии рисолаи илмӣ дар дигар бахшҳои иқтисодиёт мавриди татбиқ (бонкҳои тижоратии Ҷумҳурии Тоҷикистон) гардидаанд. Гуфтан мумкин аст, ки натиҷаҳои рисолаи илмӣ самтҳои васеъ дошта, аҳамияти амалисозии онҳо муҳим арзёбӣ мегардад.

Бояд қайд кард, ки тасвиб ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия дар доираи маводҳои илмӣ ба монандӣ мақолаҳо дар ҳаҷми 20 адад, аз ҷумла 6 мақола дар маҷаллаҳои тақризшаванда ва тавсиянамудани КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр гардидаанд.

Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия.

Диссертатсияи илмӣ аз муқаддима, се боб, хулоса, пешниҳодҳо ва феҳристи адабиёти истифодашуда иборат буда, дар 180 саҳифаи матни компютерӣ пешниҳод шудааст, ки дорои 21 ҷадвал, 10 расм ва 7 замима мебошад. Феҳристи адабиёти истифодашуда 133 номгӯйро дар бар мегирад. Докторант (PhD) Абдулхайров Фаҳриддин Маҳмадшоевич, доир ба масъалаҳои баландбардории сифати идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тижоратӣ дар бобҳо ва параграфҳои алоҳида, ки шартӣ зарурӣ мебошанд,

барассӣ ва арзёбӣ кардааст. Тафсири мушаххаси онҳоро дар сатҳи бобҳои алоҳида баҳо додан мумкин мебошад.

Муаллифи рисола дар боби якуми диссертатсия – “Асосҳои назариявии идоракунии корпоративӣ ва хусусиятҳои он дар низоми бонкдорӣ” асосҳои назариявии идоракунии корпоративӣ омӯхта шуда, моҳият ва хусусиятҳои он дар шароити муосир таҳқиқ гардидаанд, принципҳо ва амсилаҳои заминавии идоракунии корпоративӣ таҳлил ва баррасӣ гардида, вижагиҳои идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тичоратӣ муайян ва ошкор карда шудаанд.

Дар саҳифаи 14, диссертатсия муаллиф қайд менамояд, ки идоракунии корпоративӣ дар шароити муосир барои масъалаҳои зерин ба монанди: баландбардории боварии саҳомон ва сармоягузoron ва ташаккули фазои мусоиди сармоягузорӣ мусоидат мекунад. Дар масир бояд қайд кард, ки дар ҳақиқат муаллифи диссертатсия дуруст мебошад, ки яке аз муаммоҳои аввалиндараҷа дар фаъолияти бонкҳо ин шароити мусоид барои сармоягузорӣ мебошад.

Асосноккунии масъалаҳои баландбардории сифати идоракунии корпоративӣ дар диссертатсия, тибқи омӯзиши зиёде адабиётҳои илмии ватанӣ ва хориҷӣ ба роҳ монда шудааст. Муаллиф дар ин самт, адади сершумори адабиётҳои илмиро таҳлил намуда, сифатан ба идоракунии корпоративӣ арзёбӣ намудааст (саҳ 15-25). Дар расми 1.1. аз тарафи муаллиф, таносуби байни вазифаҳои идоракунии менечмент ва идоракунии корпоративӣ пешниҳод гардидааст, ки дар он низоми идоракунии корпоративӣ ниҳодҳои идоракунии корпоративӣ бояд пешбарикунанда (муайянкунанда) ва назораткунанда шуда, ниҳодҳои менечменти корпоративӣ ҳамчун иҷрокунанда ва татбиқкунандаи сиёсати идоракунии корпоративӣ, пешниҳод менамоянд.

Аз тарафи муаллиф дар диссертатсия принципҳои идоракунии корпоративӣ таҳлил гардидаанд, ки сатҳи илмии диссертатсия боло бурдаанд. Дар диссертатсия, дар асоси Принципҳои идоракунии корпоративии СҲИР ва

Кумитати Базел оид ба назаорт 8 то принсипи идоракунии хуби корпоративӣ таҳлил карда шудааст. Дар ин бора қайд карда шудааст, ки кӯшишҳои СҲИР оид ба таҳия ва пешниҳоди принципҳои идоракунии корпоративӣ дар миқёси байналмилалӣ вокуниш ва дастгирии васеъ пайдо карданд ва аз ҷониби бисёр кишварҳо, ҳамчун асос барои сохтани амсилаҳои миллии идоракунии корпоративӣ замима гузоштанд (саҳ 33).

Ҳамчунин, бояд қайд кард, ки муаллифи рисолаи илмӣ дар боб ва параграфҳои он кӯшиш намудаанд, ки ҷанбаҳои назариявии идоракунии корпоративӣ ва хусусиятҳои он дар низоми бонкӣ ва принципҳои онҳоро омӯхта, сатҳи таъсирнокии онҳоро ба фаъолияти софи бонкӣ амиқ баррасӣ намудаад.

Дар боби дуюми диссертатсия – “Таҳлилу арзёбии сифати идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тиҷоратии Ҷумҳурии Тоҷикистон” сатҳи татбиқи идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тиҷоратии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳлил гардида, масъалаҳои методии баҳодиҳии сифати идоракунии корпоративӣ дар онҳо дида баромада шуда, равандҳои рақамикунони фаъолияти бонкҳои тиҷоратӣ арзёбӣ карда шудаанд.

Аз тарафи муаллиф собит карда шудааст, ки дар шароти муосир ва рушди технологияи рақамӣ, афзоиши амалиётҳои бонкӣ ба миён омада, гирдгардиши ҳуҷҷатнигорӣ низ зиёд гардидааст, тавсеаи доираи корҳои ҳисобдорӣ ва дар маҷмӯъ, мураккаб гардидани идоракунии корпоративиро ба миён меорад, ки аҳамияти хадамоти аудити дохилӣ баланд мегардад. Қайд гардидааст, ки бо мақсади беҳтаргардони фазои идоракунии дохили бонкӣ БМТ дар ҳамбастагӣ бо низоми бонкӣ аз нимаи дуюми соли 2015 татбиқи сиёсати гузариш аз миқдор ба сифатро оғоз намуда буд, ки ин ба беҳтаршавии вазъи идоракунии корпоративӣ дар ташкилотҳои қарзӣ мусоидат мекунад.

Яке аз таҳлилҳои нодире, ки дар диссертатсия гузаронида шудааст ин таҳлили устувории низоми идоракунии корпоративӣ дар доираи 15 муассисаҳои молиявӣ қарзӣ гузаронида шудааст, ки нишондиҳандаҳои қарзҳои иҷораи молиявӣ ва овердрафт, амонатҳо, сармояи пардохтшуда ва

фоидаи соли қорӣ, мавриди таҳлил қарор гирифтаанд (ҷадвали 2.5., саҳ. 68). Ҷолибтарин амалӣ илмие иҷро шудааст ин тибқи нишондиҳандаҳои ҷадвали 2.5, таҳияи рейтингӣ 5-гонаи бонкҳо мебошанд, ки он мавқегириҳои онҳоро нишон медиҳад.

Аз тарафи муаллиф қайд карда шудааст, ки идоракунии корпоративӣ ҳамчун ҷузъи таркибии низоми имрӯзаи бонкҳо маҳсуб ёфта, дар он саҳми ширкат, сохторҳои истеҳсоли ва муассисаҳои хизматрасонӣ назаррас мебошанд. Дар идоракунии корпоративӣ нишондиҳандаҳои сифати идоракунӣ низ нақши калидӣ дошта, дар он арзёбиҳои самаранок муҳим аст. Ҷиҳати таҳлили нишондиҳандаҳои сифати идоракунӣ, нишондиҳандаҳои риояи манфиатҳои субъектони бонк, нишондиҳандаҳои вазъи молиявии бонк ва нишондиҳандаҳои истифодаи иқтисодии захиравии бонкҳо, интиҳоб ва таҳил гардидаанд, ки яке аз самтҳои муҳим дар масири идоракунии корпоративӣ арзёбӣ мегарданд (саҳ 82).

Дар боби сеюми диссертатсия – “Самтҳои асосии тақмили идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тижоратии Ҷумҳурии Тоҷикистон” самтҳои асосии тақмили механизми идоракунии корпоративии бонкҳо дар шароити бесуботи молиявии ҷаҳонӣ таҳия гардида, омилҳои ниҳодии таъмини сифати идоракунии корпоративии бонкҳои тижоратии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шудаанд ва ҷиҳатҳои алоҳидаи таҷрибаи байналмилалӣ оид ба тақмили идоракунии корпоративӣ, ки дар шароити бонкҳои тижоратии Ҷумҳурии Тоҷикистон имконияти роҳандозӣ доранд, ошкор гардидаанд.

Дар заминаи таҳлилҳои анҷомдодашуда бояд гуфт, ки докторант (PhD) гуфтаҳои зеринро бо масъалаҳои муҳими баландбардории сифати идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тижоратӣ бо нишондодҳои зерин асоснок намудааст: динамикаи нишондиҳандаҳои устувории молиявии низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои 2014 – 2023, тағйирёбии сифати сандуқи қарзии низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар толи солҳои 2014 - 2023 (млн сомонӣ), самаранокии фаъолияти бонкҳои тижоратии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои 2014-2017, самаранокии фаъолияти бонкҳои

тичоратии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои 2018-2023, омилҳои ниҳодии идоракунии корпоративӣ, таснифоти ниҳодҳои ба идоракунии корпоративӣ таъсиргузор, таҷрибаи давлатҳои хориҷӣ оид ба таҳкимбаҳшии фаъолияти корпоративӣ дар бонкҳо, мавриди таҳлил ва баррасӣ қарор гирифтаанд, ки натиҷаҳои муҳими илмӣ, рисола мансуб мешаванд. Бояд гуфт, ки дастовардҳо ва натиҷаҳои илмӣ диссертатсия қобили қабул ва дастгирӣ мебошад.

Наشري натиҷаҳои диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ.

Натиҷаи таҳқиқоти диссертатсионии докторант (PhD) Абдулхайров Фаҳриддин Маҳмадшоевич дар маҷалаҳои илмӣ тақризшаванда ба нашр расидаанд, ки ҳамчун натиҷаҳои илмӣ диссертатсия ба шумор мераванд. Доир ба мавзӯи диссертатсия аз тарафи муаллифи он 20 адад мақолаҳои илмӣ дар ҳаҷми умумии 7,5 ҷ.ҷ. нашр гардидаанд. Аз ин миқдор 6 адад мақола дар маҷаллаҳои тақризшаванда ва тавсиянамудаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба тавсиб расидаанд. Мақолаҳои ба нашр расида ҷанбаҳои асосӣ ва паҳлуҳои алоҳидаи диссертатсияро баён ва муаррифи менамоянд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботҳои

Комиссия.

Диссертатсияи докторант (PhD) Абдулхайров Ф.М. тибқи муқарраротҳои низомномаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон омода гардида, муқаддима, мубрамии мавзӯи таҳқиқот, робитаи таҳқиқот ва натиҷаҳои асосии он бо ҷанде аз барномаву стратегияҳо, ба монанди Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Нақшаи стратегияи солимгардони фаъолияти Бонки миллии Тоҷикистон барои солҳои 2015-2019, Стратегияи миллии фарогирии молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2022-2026, Дурнамои сиёсати пулию қарзии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли 2024 ва давраи миёнамуҳлат, Барномаи миёнамуҳлати рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025 робита дошта, ба бандҳои ингуна ҳуҷҷатҳо мутобиқат мекунад.

Ҳамчунин бояд қайд кард, ки диссертатсия тибқи нақшаи корҳои илмӣ таҳқиқотии кафедраи молияи Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон иҷро гардидааст. Дар маҷмӯъ, диссертатсия дорои моҳияти баланди илмӣ буда, масъалаҳое, ки дар мубрамияти мавзӯ қайд гардида буданд, мавриди таҳлил қарор гирифта, ба натиҷаҳои мушаххаси илмӣ ноил гардидааст.

Камбудихон таҳқиқоти диссертатсионӣ

Дар ҳамаи соҳаҳое, ки дар масири рушд қарор доранд, камбудӣ ё норасоиҳо ба чашм мерасанд. Қабул ва ислоҳи камбудихо бояд дар рушди минбаъдаи соҳаҳои гуногун саҳми арзанда дошта бошанд. Хусусан дар соҳаи илм, ислоҳи камбудихо ва норасоиҳо сабаб мегарданд, ки сатҳ ва сифати кор боло равад. Бояд гуфт, ки рисолаи мазкур низ дар баробари комёбиҳо, дастовардҳои назарраси илмӣ, таҳқиқотҳои нодир, баъзе камбудихо ва норасоиҳо низ соҳиб мебошад. Ҳамзамон қайд кардан бамаврид мебошад, ки камбудихои пешниҳодшаванда, хусусиятҳои тавсиявӣ дошта, қабули онҳо имконият медиҳанд, ки сатҳи илмӣ рисолаи илмӣ афзоиш ёбад, ки инҳо мебошанд:

1. Омӯзиш нишон дод, ки дар диссертатсия калимаи идоракунии бештар аз нуқтаи илми менеҷмент таҳлил гардидааст. Беҳтар мешуд, ки мазмун ва моҳияти идоракунии аз нуқтаи назари дигар илмҳо низ таҳлил мегардид.

2. Натиҷаҳои таҳлилро мебоист на танҳо дар фаъолияти ҚСҚ “Бонки Эсхата” татбиқ мегардид, балки дар фаъолияти дигар муассисаҳои молиявӣ қарзӣ низ истифода бурда мешуд. Чунин услуб эътимоднокии илмӣ натиҷаҳои ноилгаштаро боло мебарад.

3. Дар асоси таҳлилҳо агар концепсияи муаллиф доир ба баландбардории сифати идоракунии корпоративӣ дар бонкҳои тиҷоратӣ коркард, таҳия ва пешниҳод мешуд, сатҳи илмӣ рисола боз ҳам афзун мегардид.

4. Дар баъзе қадвалҳо солҳои гуногун мавриди таҳлил қарор гирифтаанд, ки ин барои гузаронидани таҳлили амиқ кофӣ нест. Бинобар ин,

муаллифро мебоист давраи таҳлилшавандаро дар доираи солҳои аниқ арзёбӣ менамуд, ки ин ба беҳтар гардидани сифати кори таҳқиқотӣ боис мегардид.

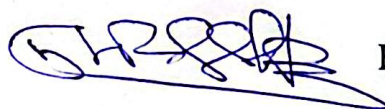
Хулосаи умумӣ доир ба диссертатсия.

Кори диссертатсионӣ анҷомдодашуда номидан мумкин мебошад, дар он мундариҷа ва навиғониҳои илмӣ ифода гардида, таҳлилҳои минбаъда, дар асоси мундариҷа ва бобҳои муҳраи асос ёфтааст.

Бояд қайд кард, ки таҳлилҳои амиқи муҳраи ва мундариҷаи диссертатсияи докторант (PhD) Абдулхайров Фаҳриддин Маҳмадшоевич дар мавзӯи “Ҷанбаҳои назариявӣ амалии баландбардории сифати идоракунии корпоративӣ дар банҳои тиҷоратӣ (дар асоси маводи Ҷумҳурии Тоҷикистон)” нишон дод, ки он барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050900 – Молия (6D050901 - Молия, муомилоти пулӣ ва қарз) аз ҷиҳати мазмун ва талаботҳои мавҷуда мутобиқ буда, муаллифи он сазовори дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050900 – Молия, мебошад.

Муқарризи расмӣ:

номзади илмҳои иқтисодӣ,
дотсенти кафедраи молия
ва андозаи МДТ “ДДХ ба номи
академик Бобочон Гафуров”

Бобоев Н.М.

Дурустии имзои Бобоев Н.М.-ро тасдиқ мекунам.

Сардори раёсати кадрҳо
ва қорҳои махсуси МДТ “ДДХ ба номи
академик Бобочон Гафуров”

Сайдуллозода З.С.

Суроға: 735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Хучанд, гузаргоҳи Мавлонбекова, 1

Телефон: (+992) 92-804-1616

Email: aspirant-2012@mail.ru